

Veiligheid bij buitenschoolse activiteiten

Voortgezet onderwijs

Op de meeste scholen beperkt het onderwijs zich niet alleen tot het verzorgen van de lessen binnen het schoolgebouw en/of op het schoolterrein. Er zijn excursies, werkweken et cetera. Deze buitenschoolse activiteiten brengen risico's met zich mee. Om ongewenste situaties te voorkomen is het belangrijk gedegen maatregelen te nemen. In dit informatieblad zet Centrum School en Veiligheid (CSV) voor u uiteen wat u als school kunt doen om buitenschoolse activiteiten zo veilig mogelijk te laten verlopen.

Vermist in Parijs

Twee vierdejaars vmbo-leerlingen van het Sint-Maartenscollege in Maastricht werden vrijdag 1 april 2011 vermist tijdens hun schoolreis in Parijs. Maandag 4 april meldden de twee zich bij de Parijse politie. Volgens hen zijn ze niet goed begeleid en zijn toen verdwaald; de politie en de school vermoeden opzet.

[Hele bericht](#)

Sociale veiligheid

In verscheidene wetten, zoals de Arbowet en diverse onderwijswetten is vastgelegd dat scholen verplicht zijn om de (sociale) veiligheid op school te waarborgen. Dit betekent dat scholen hiertoe ook verplicht zijn wanneer het buitenschoolse activiteiten betreft die onder de verantwoordelijkheid van de school vallen. [Meer informatie >>](#)

Deze verplichting betekent dat er bij buitenschoolse activiteiten maatregelen genomen moeten worden om de (sociale) veiligheid te waarborgen.

Een leerling met een beperking in het autistisch spectrum belt vanuit Rome veel naar huis. Zij voelt zich buiten de groep staan. Haar moeder belt met de begeleiding ter plaatse. Vervolgens belt de moeder dagelijks met de schoolleiding.

Communicatie

Elke buitenschoolse activiteit begint met communicatie. Informeer ouders over de reis en over praktische zaken zoals reisregels en verzekering.

Verzekering

Scholen zijn wettelijk verplicht zich tegen aansprakelijkheid te verzekeren. De schoolverzekering dekt meestal de aansprakelijkheid van leerkrachten, overig personeel, bestuur, hulpouders en vrijwilligers voor schade aan derden door onder hun toezicht staande leerlingen tijdens, vlak voor en vlak na schooltijd en tijdens schoolgebonden activiteiten als zwemles, excursies en schoolreizen.

Het verschilt per afgesloten verzekering of risicovolle activiteiten meeverzekerd zijn. Wanneer dit niet zo is kan de school overwegen om een activiteit niet te laten plaatsvinden.

[Lees artikel](#)

Risico's in kaart

Travel Inventive heeft de voornaamste risico's in kaart gebracht tijdens buitenlandse reizen. Op één staat overmatig alcohol gebruik en op de tweede plek wangedrag van leerlingen. Vooral op het gebied van tolerantie, normen en waarden realiseren leerlingen zich te weinig dat ze te gast zijn in een ander land (waar soms andere regels gelden). Bovendien zijn scholen te weinig voorbereid op calamiteiten. De meerderheid heeft geen calamiteitenplan.

Op het gebied van communicatie zijn vaak goede afspraken gemaakt. Tussen leerlingen en ouders, meestal via school. Tijdens de reis een vast aanspreekpunt op school bereikbaar.

[Meer informatie >>](#)

Reisregels

Leerlinggedrag op reis noodzaakt scholen tot maatregelen. Alcoholmisbruik en wangedrag van leerlingen worden als voornaamste risicofactoren door docenten benoemd. Waar begint en waar eindigt de verantwoordelijkheid van de docenten ter plaatse? Steeds opnieuw rijst de terechte vraag bij docenten over de grenzen van acceptabel gedrag. Denkt u hierbij aan:

- Laat leerlingen, docenten én ouders een contract ondertekenen met daarin regels en consequenties voor wangedrag.
- De algemeen geldende gedragsregels die op school gelden, gelden ook bij de buitenschoolse activiteiten (dus ook het pestprotocol!).
- Spreek expliciete gedragsregels af met de leerlingen.
- Spreek expliciete gedragsregels af met de begeleiding.
- Neem de afgesproken regels en de bijbehorende consequenties bij aankomst nogmaals door.
- Stel de achterblijvende ouders ook op de hoogte van de afgesproken regels en consequenties. Ouders moeten beseffen dat ze hun kind in geval van wangedrag moeten ophalen, dan wel de voortijdige terugreis moeten betalen.

Contract

"Jaap de Win van het Develstein College in Zwijndrecht werkt alweer een paar jaar met een contract. De leerling verplicht zich hierin om gehoor te geven aan de instructies van de leiding, de lokale gedragscode te volgen, geen alcohol te nuttigen, geen softdrugs mee te nemen en geen wapens of wat als wapen kan worden gebruikt op reis mee te nemen.

Een andere regel bepaalt dat een leerling die rookt of alcohol nuttigt op zijn kamer, de reis van alle kamergenoten in gevaar brengt. De leiding kan de leerling naar huis sturen als de regels worden overtreden. Op eigen kosten! De regels zijn behoorlijk streng, maar het is nog nooit nodig geweest om een leerling daadwerkelijk naar huis te sturen. 'Als het niet anders kan, dan doen we dat wel, maar het is natuurlijk heel ingrijpend. Als een leerling wordt betrapt met alcohol of drugs, dan nemen we die spullen eerst in beslag en spoelen ze door. Daarna volgen sancties. Maar je zet niet zomaar een leerling op de trein naar huis vanuit bijvoorbeeld Rome. "

Bron: AD, [20-04-2011](#)

Docent zoent tijdens schoolkamp

Tijdens het kamp van de havo 4-klassen bracht docent M met zijn vriendin een bezoek aan zijn collega's en leerlingen in het kamp. Zoals vaak gebruikelijk tijdens schoolkampen, heerste er een ontspannen, informele en open sfeer. Tijdens het kamp kuste M zijn vriendin uitgebreid in het bijzijn van collega's en de leerlingen.

Paar dagen later werd M op school door twee collega's aangesproken op zijn onprofessionele en ongepaste gedrag tijdens het kamp. M werd heel kwaad. Hij vond de bemoeienis en het etiketteren van zijn gedrag door collega's buiten proporties.

Gedrag begeleiders

Docenten moeten zich ook aan de regels houden, vindt Nico Foppen (NKO). "Het gebeurt helaas ook dat we klachten krijgen omdat docenten dat niet doen." Dus tijdens een Romereis dronken aan de bar hangen is uit den boze. "Schoolreizen zijn voor docenten werk. Ze hebben de verantwoordelijkheid voor de groep. Als er iets gebeurt en ze met spoed iemand naar een eerstehulppost moeten rijden, dan kun je niet drinken. Punt."

Bron: AD, 20-04-2011

Toestemming

Uitgangspunt voor elke buitenschoolse activiteit is dat ouders akkoord gaan met deelname van hun kind. Ouders verlenen hiervoor hun toestemming door een formulier te ondertekenen. Als ouders geen toestemming geven, dan volgt hun kind lessen op school of worden oplossingen bedacht in samenspraak met de ouders.

Alternatieven

Voorbeelden van alternatieven waardoor leerlingen mee konden doen aan buitenschoolse activiteiten zijn:

- Religieuze ouders die halal/koosjer kookten en het eten afleverden op werkweek.
- Islamitische ouders die hun dochter elke avond ophaalden op kamp en 's morgens weer terug brachten.

Op een survivaalkamp in de Ardennen wordt gemengd geslapen. Een meisje dat protesteert wordt uitgelachen. Terug op school dienen haar ouders een klacht in bij de schoolleiding.

Maatregelen

Het spreekt voor zich dat er bij buitenschoolse activiteiten maatregelen genomen moeten worden om de (sociale) veiligheid te waarborgen:

- Tijdens de werkweek of andere meerdaagse schoolreizen slapen jongens en meisjes gescheiden. De begeleiding slaapt zo mogelijk op een andere plaats dan de leerlin-

gen. Is dit laatste niet mogelijk dan slaapt de mannelijke begeleiding bij de jongens en de vrouwelijke begeleiding bij de meisjes.

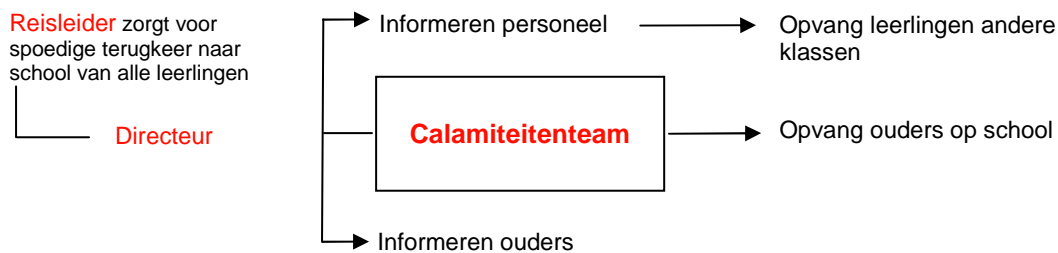
- Tijdens het aan-, uit- en omkleden van de leerlingen worden de betreffende ruimtes uitsluitend door de begeleiding betreden na een duidelijk vooraf gegeven teken.
- Jongens en meisjes maken gebruik van gescheiden douches.

In principe gaat een begeleider niet alleen met een leerling op pad. Mocht dit toch noodzakelijk zijn, dan moet dit gemeld worden bij de directie en moet de reden en de tijdsduur aangegeven worden.

Calamiteiten

Het is natuurlijk niet te hopen, maar het kan voorkomen dat zich een incident voordoet tijdens een buitenschoolse activiteit of dat deze ontaardt in een calamiteit. Begeleiding heeft een mobiele telefoon en een lijstje met telefoonnummers van de directie, van de locatie en van algemene hulpdiensten. Essentieel is dat de schoolleiding direct op de hoogte wordt gesteld wanneer er een calamiteit plaatsvindt bij een buitenschoolse activiteit.

1. Zet het calamiteitenplan van de school in werking (onder andere informeren ouders).
2. Regel onmiddellijk terugkeer.
3. Vang leerlingen op school op.

Een calamiteit overkomt je, de afhandeling heb je in de hand!

Meer informatie

- Gedragsregels op school, CSV-informatieblad [Gedragsregels op school](#) (pdf-bestand).
- Aanvullingen voor het spel Gedragen Gedrag op te vragen bij [PPSI](#).
- Informatie over [gedragsregels](#).
- Informatie over [omgaan met calamiteiten](#) op school.

Deze publicatie is geen geformaliseerde richtlijn of protocol, aan de inhoud kan de gebruiker geen rechten ontleenen.